

Duurzamer eten produceren Voedselfamilies

Het produceren van voedsel moet duurzamer. Dat vindt de provincie Zuid-Holland. De provincie laat haar inwoners meedenken en -praten over de verduurzaming van de landbouw- en voedselketen. Ook worden er proeftuinen opgezet. Dat gebeurt binnen de Zuid-Hollandse Voedselfamilies. Drees Peter van den Bosch en Corné van Leeuwen zijn twee van de deelnemers.

Henk ten Have

INSPIRATIE

Corné van Leeuwen (l.) en Drees Peter van den Bosch vinden de bijeenkomsten van de Voedselfamilies inspirerend.

Foto: Henk ten Have

De Voedselfamilies wordt gestimuleerd door de Innovatie-Agenda Duurzame landbouw van de provincie Zuid-Holland. Zuid-Holland wil toe naar een sterke, duurzame en toekomstbestendige grondgebonden landbouw- en voedselketen. Verandering van de landbouw- en voedselketen is volgens de provincie nodig. 'De landbouw in Zuid-Holland staat economisch en ecologisch onder druk en krijgt steeds meer te maken met kritiek vanuit de omgeving. Klimaat, luchtkwaliteit, biodiversiteit en een eerlijke boterham voor de boeren vragen om een andere aanpak. Een nieuwe koers is daarom nodig en de positie van de landbouw moet worden vernieuwd', aldus de provincie. Voor praktijkexperimenten en bijzondere samenwerkingsverbanden heeft Zuid-Holland 15 miljoen euro beschikbaar gesteld. Deze subsidie wordt medegefinancierd uit Europese subsidie voor plattelandontwikkeling (POP3). Met de Voedselfamilies worden onder andere proeftuinen opgezet voor het uitproberen van nieuwe productiewijzen door de land- en tuinbouwsector. Met de proeftuinen wil de provincie 'de huidige manier van doen, denken en organiseren van ons voedselsysteem doorbreken'. Het project begon in 2015, de subsidie eindigt in 2020.

Open netwerk

De Voedselfamilies is een open netwerk voor voedselinnovatie, vertelt Drees Peter van den Bosch, lid van de programmaraad van de Voedselfamilies en zelf voedselondernemer met Willem&Drees, leverancier van maaltijd-

boxen met biologische producten direct van de boer. "Een open netwerk betekent dat iedereen in Zuid-Holland die ideeën heeft over voedsel kan meedoen met de Voedselfamilies: consumenten, ondernemers, politici, ambtenaren et cetera. Mensen kunnen laagdrempelig aanhaken. Op het Voedselvernieuwersfeest dat we in mei organiseerden kwamen zo'n 250 mensen. Andere, gerichtere bijeenkomsten, trekken 40 tot 50 geïnteresseerden."

Meer dingen belangrijk

Een voedseltransitie is geen gemakkelijke opgave, erkent Van de Bosch, en niet iedereen ziet de noodzaak ervan in. "Dat was bij de energietransitie ook zo, maar daarover is nu geen discussie meer." Zelf denkt hij dat we naar een voedselsysteem moeten – niet alleen in Zuid-Holland, maar uiteindelijk wereldwijd – dat 'volhoudbaar' is. Een systeem waar niets en niemand minder van mag worden. Een systeem met kringlopen die dicht bij huis gesloten worden, met meer zelfvoorzienendheid in de regio's (bijvoorbeeld Noordwest-Europa) en minder export. "Alles is nu gericht op efficiëntie, op de economisch beste manier van produceren. Maar er zijn meer dingen belangrijk, zoals gezondheid, natuur en landschap. Die elementen zijn ook waardevol en komen nog te weinig tot hun recht in de voedselketen. De provincie Zuid-Holland wil het goede voorbeeld geven met een stap naar een duurzamere landbouw- en voedselketen, met aandacht voor alle elementen. Met de Voedselfamilies worden mensen met ideeën en ambities bij elkaar gebracht en worden dingen uitgetoetst. Er vindt

kruisbestuiving plaats. Dat zet verandering in gang – verandering komt van mensen."

Vleesmeesters

Sessies georganiseerd door de Voedselfamilies stimuleerden Corné van Leeuwen, melkveehouder in Schipluiden, om door te gaan met vernieuwing op zijn bedrijf. "Vóór de start van de Voedselfamilies richtte ik samen met zes jonge collega's uit de omgeving al de coöperatie Delflandse Vleesmeesters op, met steun van de gemeente Midden-Delfland. We mesten oudere melkkoeien af, laten ze slachten en verwerken door de plaatselijke Keurslager, en vermarkten het vlees lokaal. Daarmee geven we meerwaarde aan onze koeien en dragen we bij aan een duurzamere zuivelketen. Mede door de bijeenkomsten van de Voedselfamilies werden de twijfels die ik nog had over ons vleesproject kleiner.

MENSEN MET IDEEËN EN AMBITIES WORDEN BIJ ELKAAR GEBRACHT

Andere deelnemers aan de Voedselfamilies waarmee ik sprak zagen niet de belemmeringen die ik zag. Daardoor werd ik geïnspireerd om verder na te denken over de Delflandse Vleesmeesters."

Op 22 november werd vanuit de Voedselfamilies de masterclass 'Geef meer om de Zuid-Hollandse melkkoe' georganiseerd op het bedrijf van Van Leeuwen. Die ging onder meer over waarom vierkantsverwaardiging van koeien nog lastig is en wat de mogelijkheden zijn.

De 'normale' keten

Volgens Van den Bosch is verandering van het landbouw- en voedselsysteem niet alleen iets voor de vernieuwers in de keten. "Ook de 'normale' keten zal erin mee moeten.

SESSIES

Sessies georganiseerd door de Voedselfamilies op uiteenlopende locaties.

Foto's: De Voedselfamilies/vhgc

De traditionele landbouw is nog wat cynisch: die vindt het moeilijk om producten op een andere manier in de markt te zetten. Met bulkproducten wordt nog het meeste geld verdiend. Maar hoe lang nog? We zullen worden ingehaald door andere landen die beter zijn in bulkproductie. Wij zullen langzaam toe moeten naar producten met toegevoegde waarde. Al zal de bulklandbouw niet helemaal uit Nederland verdwijnen." Van Leeuwen merkt dat almaar meer boeren in zijn omgeving minder sceptisch zijn over verandering van de voedselketen. "Verandering wordt steeds breder omarmd."